

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.11.1990, sp. zn. IV Torz 17/90, ECLI:CZ:NS:1990:TORZ.17.1990.1

Číslo: 44/1991

Právní věta: Podle ustanovení § 2 odst. 2 věta druhá zák. č. 119/1990 Sb. stanoví soud, vztahuje-li se rehabilitace podle odstavce 1 citovaného zákonného ustanovení jen na některý z trestných činů, za něž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy (zločiny) rehabilitací nedotčené. Při stanovení přiměřeného trestu je nutno vycházet z předpisů trestního práva účinných v době původního rozhodování (ex tunc) k ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. se nepřihlíží. Základním hlediskem přitom však je vzájemný poměr závažnosti rehabilitovaného a nerehabilitovaného trestného činu. Druhem trestu ani jeho rozpětím v příslušném předpisu proto není soud vždy vázán.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 28.11.1990

Spisová značka: IV Torz 17/90

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Působnost trestních předpisů časová, Rehabilitace soudní

Předpisy: 119/1990 Sb. § 2 odst. 2 140/1961 Sb. § 16 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 44

Podle ustanovení § 2 odst. 2 věta druhá zák. č. 119/1990 Sb. stanoví soud, vztahuje-li se rehabilitace podle odstavce 1 citovaného zákonného ustanovení jen na některý z trestných činů, za něž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy (zločiny) rehabilitací nedotčené. 1)

Při stanovení přiměřeného trestu je nutno vycházet z předpisů trestního práva účinných v době původního rozhodování (ex tunc); k ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. se nepřihlíží. Základním hlediskem přitom však je vzájemný poměr závažnosti rehabilitovaného a nerehabilitovaného trestného činu. Druhem trestu ani jeho rozpětím v příslušném předpisu proto není soud vždy vázán.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 28. 11. 1990 sp. zn. [IV Torz 17/90](#))

Ke stížnosti odsouzené B. P. Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení krajského soudu v Ústí nad Labem z 24. 9. 1990 sp. zn. 1 Rt 195/90 a podle § 2 odst. 2 věta druhá zák. č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci stanovil odsouzené za rehabilitaci nedotčený zločin zpronevěry podle § 183 zákona o zločinech, přečinech a přestupcích, uvedeného patentem č. 117/1852 ř. z. přiměřený trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením krajského soudu v Ústí nad Labem byl podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. prohlášen za zrušený ustanovením § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 119/1990 Sb. rozsudek Státního soudu v Praze z 11. prosince 1950 sp. zn. Ts I/III 100/50 ve výroku, jímž byla odsouzená B. P. uznána vinnou zločinem velezrady podle § 1 odst. 1 písm. c) odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb., jakož i všechna další rozhodnutí na zrušenou část tohoto rozsudku obsahově navazující, a to k datu, kdy byla vydána. Podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. bylo trestní stíhání odsouzené pro tento trestný čin zastaveno a B. P. byl za zločin zpronevěry podle § 183 zák. č. 117/1852 ř. z. rehabilitací nedotčený stanoven přiměřený trest odnětí svobody za deset měsíců, pro jehož výkon byla zařazena do první nápravně výchovné skupiny.

Proti rehabilitačnímu usnesení krajského soudu v Ústí nad Labem podala v zákonné lhůtě stížnost odsouzená B. P. V této stížnosti uvedla, že nikdy nebyla odsouzena pro trestný čin zpronevěry podle § 183 zák. č. 117/1852 ř. z. Navrhla proto přezkoumání své trestní věci a vynesení zákonného rozhodnutí.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž mohla stěžovatelka podat stížnost, jakož i řízení předcházející napadenému usnesení, a dospěl k těmto závěrům:

Z rozsudku státního soudu v Praze z 11. prosince 1950 sp. zn. Ts I/III 100/50 bylo zjištěno, že B. P. jím byla uznána vinnou zločinem velezrady podle § 1 odst. 2, 1 písm. c) zák. č. 231/1948 Sb. pro skutek, jehož se měla dopustit tím, že se v červnu 1950 v severních Čechách spojila s jinými osobami, aby se pokusili zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení, společenskou a hospodářskou soustavu republiky. Dále pak byla uznána vinnou zločinem zpronevěry podle § 183 zák. č. 117/52 ř. z. (správně měl být citován § 183 zákona o zločinech, přečinech a přestupcích uvedeného patentem č. 117/1852 ř. z.) pro skutek, jímž měla na jaře roku 1950 v Dubé u sebe zadržet a přivlastnit si takto svěřených 20 267,- Kčs.

Za uvedené zločiny byla B. P. odsouzena podle § 1 odst. 1 zák. č. 231/1948 Sb. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na osm roků se zápočtem zajišťovací a vyšetřovací vazby od 14. září 1950. Dále jí byl podle § 47 zák. č. 231/1948 Sb. uložen peněžitý trest ve výměře 10 000,- Kčs nahrazený pro případ nedobytnosti dalším odnětím svobody v trvání dvaceti dnů a podle § 48 zák. č. 231/1948 Sb. jí bylo zkonfiskováno celé jmění. Podle § 52 zák. č. 231/1948 Sb. byla dále vyslovena ztráta čestných práv občanských s nezpůsobilostí jejich znovunabytí po dobu pěti let.

Z uvedeného důkazu vyplynulo, že stížnostní námitka odsouzené, podle níž nebyla pro zločin zpronevěry odsouzena, není správná. Správný je proto výrok krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým bylo deklarováno, že ustanovením § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 119/1990 Sb. byl zrušen jen výrok o vině zločinem velezrady podle § 1 odst. 1 písm. c), odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb., jakož i další rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, a trestní stíhání pro uvedený zločin bylo podle § 2 odst. 2 věta třetí zák. č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci zastaveno. Z tohoto hlediska byla stížnost odsouzené shledána nedůvodnou.

Z podnětu podané stížnosti pak Nejvyšší soud přezkoumal i výrok o stanovení přiměřeného trestu. V

něm bylo shledáno pochybení krajského soudu v Ústí nad Labem spočívající ve vadné aplikaci § 16 odst. 1 tr. zák.

Vztahuje-li se podle ustanovení § 2 odst. 2 věta druhá zák. č. 119/1990 Sb. rehabilitace podle odstavce 1 citovaného ustanovení jen na některý z trestných činů, za něž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, stanoví soud podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy (zločiny) rehabilitací nedotčené. Poněvadž zločin zpronevěry podle § 183 zákona o zločinech, přečinech a přestupcích, uvedeného patentem č. 117/1852 ř. z. není v ustanovení § 2 zák. č. 119/1990 Sb. uveden, jde o trestný čin (zločin) nerehabilitovatelný a povinností krajského soudu bylo stanovit za něj přiměřený trest. Tento přiměřený trest je však nutno stanovit podle předpisů platných v době původního rozhodování (ex tunc), takže se k ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. v daném případě nepřihlíží. Základním hlediskem při tomto postupu je však vzájemný poměr závažnosti rehabilitovaného a nerehabilitovaného trestného činu, a proto druhem trestu ani jeho rozpětím v příslušném předpisu není soud vázán. Krajský soud v Ústí nad Labem měl proto porovnat typovou závažnost obou zločinů, pro které byla odsouzená uznána vinnou, a pokud by neshledal konkrétní závažnost (společenskou nebezpečnost) nerehabilitovatelného zločinu podstatně nižší než jeho závažnost typovou, měl přiměřený trest stanovit podle trestní sazby stanovené pro zločin podle § 183 zákona o zločinech, přečinech a přestupcích uvedeného patentem č. 117/1852 ř. z. (tedy v sazbě trestu odnětí svobody od jednoho do pěti roků).

Vadnou je rovněž ta část výroku o stanovení přiměřeného trestu, podle které byla odsouzená pro výkon stanoveného trestu zařazena do první nápravně výchovné skupiny. K tomu nutno poznamenat, že právní předpisy, podle kterých byla stěžovatelka odsouzena, institut zařazení do nápravně výchovných skupin neznaly, a proto je nebylo možno v rehabilitačním řízení podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. aplikovat.

S ohledem na uvedené skutečnosti bylo povinností nejvyššího soudu České republiky podle § 149 odst. 1 tr. ř. vadný výrok o stanovení přiměřeného trestu zrušit. Protože skutková zjištění nebylo nutno žádným způsobem doplňovat, mohl nejvyšší soud ve věci znovu rozhodnout. Při svém rozhodování se řídil zjištěním, že konkrétní stupeň závažnosti nerehabilitovatelného zločinu odpovídá jeho závažnosti typové. Protože však v souladu s ustanovením § 150 odst. 1 tr. ř. nemohl Nejvyšší soud změnit usnesení v neprospěch osoby, která stížnost podala (zákaz reformace in peius), byla výměra stanoveného trestu určena shodně jako v napadeném usnesení. O zařazení do nápravně výchovné skupiny nebylo ze shora uvedených důvodů rozhodováno.

Poznámky pod čarou:

1) Podle změněného znění § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. zákonem č. 47/1991 Sb. soud může také od stanovení přiměřeného trestu upustit.